

Blågrøn strategi

Indhold

Forord.....	2
Indledning.....	2
Kvalitet til fremtiden.....	3
Det lange lys.....	3
Helheder i fokus.....	3
Tre dogmer	3
Liv.....	3
Vand.....	4
Natur	4
Rundt om Blågrøn strategi.....	4
Strategiens potentiale	4
Strategiens virke.....	4
Vi griber mulighederne.....	5
Principper	5
Overordnet	5
Landskab	5
Byområder	5
Overgangen mellem by og land.....	5
Idekatalog.....	6
Egtved.....	6
Give.....	6
Børkop.....	7
Jelling.....	7
Vejle By.....	7
Havnepladsen og forbindelsen til Havnegade og Østbyparken.....	8
Den grønne ringsti	8
Vedelsgade	8
Forbindelse langs Sønderå og Vejle Å	8
Omløbsåen.....	9

Forord

Vores klima byder på store udfordringer, som påvirker mennesker, natur, dyr og måden, vi indretter os på. Vejret bliver mere ekstremt, med længere tørre perioder og med kraftigere regn. Vores natur er under pres både som følge af klimaet og vores ønsker til arealanvendelsen. Det kalder på større bæredygtighed i vores planer og projekter.

I Vejle Kommune går vi fremtiden i møde velforberedte. I mange år har resiliens og vækst været omdrejningspunktet i udviklingen. Det er det stadig, men er vi nødt til at ændre fokus, hvor hensynet til fremtidens udfordringer sættes først.

Vejles vision – ”Vejle med vilje” og de tre ambitioner om henholdsvis – fællesskab, bæredygtighed og mod – sætter en klar retning derfor. Med visionen i hånden arbejder Blågrøn strategi med en ramme for, hvordan Vejle Kommune skal se ud om 20 år, 50 år og 100 år.

Med blågrøn strategi skaber vi forbindelser, hvor vi prioriterer naturen, vandet og det bæredygtige liv. Vi kalder dem blågrønne forbindelser, og de skal kombinere vandhåndtering i grønne rekreative områder og vil få en fremtræden rolle i forbindelse med udviklingen af vores byer og de nære omgivelser.

Fremtidens udfordringer er kendte. Vi ved, hvordan vi bør indrette os, og vi har forudsætningerne for at skabe den. Vi er i gang. Se bare Østbyparken ved Vejle havn. Her er der plads til fællesskaber, afslapning, vandhåndtering og til at nyde biernes summen.

Som landets 5. største kommune går vi gerne forrest. Blågrøn strategi er en praksis for, hvordan vi vil forme fremtidens byer, boligområder og landskaber med omtanke for fremtiden.

Med strategien udpeger vi en retning for de fremtidige projekter, vi skal være fælles om. Vi lykkes kun ved at skabe det sammen og for hinanden. Derfor inviterer vi med blågrøn strategi alle borgere og virksomheder med. Vi stiller krav til hinanden. Vi gør os umage. Og vi tør prøve de gode ideer af, når vi får muligheden for det.

Lad os komme i gang!

Jens Ejner Christensen, borgmester
Søren Peschardt, formand for Klima, Natur og Miljøudvalget
Gerda Haastrup Jørgensen, formand for Teknisk Udvalg

Indledning

Der er fuld fart på væksten. Vejle Kommune er et attraktivt sted at bo og drive virksomhed. Dette betyder, at der er mange ønsker til arealanvendelsen – jordbrug, skovrejsning, byudvikling, energianlæg, vand- og CO2 tilbageholdelse mv.

I Vejle Kommune ønsker vi at være fælles om pladsen. Vi bliver flere borgere og energianlæg, skove og vådområder kræver sin plads. Hvis vi skal gå en bæredygtig fremtid i møde, skal vi nytænke og samtænke vores arealanvendelse for at få mere plads til naturen, vandet og livet.

Samtidig er der en klar tendens til, at vi i stigende grad søger det blågrønne omkring os. Og vi stiller høje krav til kvaliteten af de områder, vi bosætter os i og benytter i fritiden. Det er vores opgave

som kommune at skabe rammerne dertil, helst i samspil med lokalforeninger, borgere, virksomheder og interesseorganisationer.

Kvalitet til fremtiden

Med Blågrøn strategi tilkendegiver vi, at vil hjælpe biodiversiteten, håndtere vandet og skabe bedre kvalitet for det levede liv på en bæredygtig måde, når vi planlægger, bygger og drifter. Vi skal gentænke arealanvendelsen og herigennem skabe så meget synergi til andre samfundsopgaver som muligt. Med blågrøn strategi sigter vi efter at højne kvaliteten af vores by- og boligområder, skabe nye fællesskaber, understøtte fritidsliv og udeliv, bidrage til den mentale velfærd og sikre, at Vejle Kommune fortsat er et attraktivt sted at bo og besøge.

Det lange lys

Vi tænder for det lange lys. Det betyder, at vi ikke blot skal opfylde de behov, vi har nu og her, men indarbejde tiltag, som også er til gavn mange år ud i fremtiden.

Det kan være svært at vide, hvad der er rigtigt i fremtiden. Men hvis vi arbejder ud fra vores viden i dag, søger de muligheder, som opstår, og tænker vildt og skævt, så kommer vi længere.

Fremtiden kalder på handling. Og handling er den rettidige omhu, der skal sikre, at vores byer, boliger og landskaber møder fremtiden forberedt.

En fremsynet tilgang er et vigtigt grundelement i kommunens arbejdsform i dag. Vi arbejder langsigtet og helhedsorienteret. Denne tilgang har ført os langt i vores arbejde med f.eks. klimatilpasning, stormflodsbeskyttelse og natur- og landskabsudvikling. Vi skal bygge ovenpå og indarbejde endnu flere løsninger, når vi planlægger, forandrer og bygger nyt.

Helheder i fokus

Blågrøn strategi er en strategisk smeltedigel, som sætter en fælles retning i samspil med andre planer og strategier om natur, klima, bæredygtighed og friluftsliv. Strategien søger at forene de mange tiltag, som både kommune, borger og virksomheders skaber, og derved former sammenhængende og resiliente områder til gavn og glæde i hele kommunen.

Billede af Østbyparken. Foto: Mads Fjeldsø

Tre dogmer

Vores praksis bygger på tre dogmer for den blågrønne tankegang. Hvert dogme vil søges implementeret i planlægning, anlægsprojekter og daglig drift hos såvel kommune, borgere og virksomheder.

I Vejle arbejder vi blågrønt, når de tre dogmer indgår i sammenhæng.

Liv

Vi sætter rammerne for det gode bæredygtige liv, hvor de rekreative oplevelser understøtter fællesskab, sundhed og samspillet mellem naturen og håndtering af vand.

(Icon med hænder omkring spire. Vi sætter naturen først med blågrønne forbindelser mellem by og land).

Vand

Den normale nedbør er fortsat et vigtigt livselement i landskabet, mens den ekstreme regn bør ledes til naturlige og menneskeskabte lavninger i byrummet og landskabet. I udviklingen af fremtidens Vejle skal vandet være et styrende element.

(Icon med vandfald. Vi lader vandet være et styrende element i planlægningen).

Natur

Korridorer i landskabet skal styrkes, og der skal skabes forbindelser mellem fragmenterede naturområder, så der bliver mere plads til natur. Landskabets natur skal via rekreative forbindelser kobles med grønne byrum. Biodiversitet fremmes i by og land for at øge kvaliteten af både vores natur og boligområder.

(Icon med hjerte med understøttende hånd. Vi prioriterer det gode bæredygtige liv).

Rundt om Blågrøn strategi

Strategiens potentiale

I det åbne land har Kommuneplanen fastlagt blå og grønne korridorer via Grønt Danmarkskort, som blandt andet beskriver nuværende og potentielle naturområder og sammenhænge i landskabet. Blågrøn strategi tegner derfor ikke nye streger i det åbne land, da Grønt Danmarkskort allerede skitserer et strategisk kompas for de vigtigste blågrønne forbindelser i kommunen og dermed potentialer, som kan udvikles.

Strategien sætter fokus på forbindelser, og har i særlig grad til hensigt at synliggøre potentialerne i de blågrønne områder i overgangszonen mellem land og by. Idekatalog og principper sætter retningen for, hvordan der skabes en bedre sammenhæng mellem natur, vand og liv i by og bynære områder.

Med blågrøn strategi udvikler og værner vi til stadighed om kommunens unikke landskaber ved at praktisere en 'blågrøn tankegang', som tilgodeser landskabets kvaliteter. Og derfra udnytte de mulige synergier, der kan være, når vi samtænker arealanvendelsen i by og på landet og det midt mellem.

Strategiens virke

Blågrøn strategi er en praksis, som gennem styrende principper sætter retningen for den fremtidige bæredygtige udvikling af byer, landskaber og overgangszonen imellem. Principperne og de blågrønne strøg i landskabet fungerer som et planlægningsværktøj, vi kan benytte, når vi udvikler nye bolig- og erhvervsområder. Og de sikrer, at vi kan finde og udvikle de korridorer, som trækker landskabet ind i byen og byen ud i landskabet. Selvom landsbyer ikke er skitseret i strategien, er tankegangen tilsvarende her.

Vi griber mulighederne

I strategien er der skitseret idéer, som skal flette det åbne land og byen tættere sammen. Ideer til projekter, der bygger bro mellem land og by, og som sørger for at skabe de nødvendige forbindelser, der understøtter, at både natur, vand og mennesker kan bevæge sig gennem landskabet og byen.

Billede: Tommy Troelsens Park. Foto: Mads Fjeldsø

Principper

Blågrøn strategi sætter styrende principper for udviklingen af byområder, landskabet og overgangszonen imellem. Principperne er retningsgivende for kommunens planlægning, udvikling og fornyelse af by-, bolig- og landskabsområder, og de implementeres sammen med borgere og virksomheder gennem de dialoger og samarbejder, vi har med hinanden.

Overordnet

De tre dogmer – vand, natur og liv – skal være rammesættende for vores dialoger om nye projekter.

Landskab

De oprindelige landskabskarakterer og -kvaliteter skal bevares og søges udviklet i de blågrønne forbindelser.

De blågrønne forbindelser skal udvikles med afsæt i landskabets særegne kvaliteter, eksisterende strukturer og terræn. Hvor disse ikke er særegne, kan landskabet formes ved terrænændringer, vand og beplantninger i respekt for landskabskarakteren.

Billede: Kongens kær. Foto: Mads Fjeldsø

Byområder

Blågrønne forbindelser vil være udgangspunktet for placeringen af boliger i nye boligområder. Bynære blågrønne områder bør friholdes for byggeri og søges udvidet, når mulighederne opstår. Ved byfornyelse bør der sikres forbindelse til blågrønne områder.

Ved byfornyelse skal vand, så vidt det er muligt, håndteres på overfladen, så der skabes synergier med rekreative og grønne elementer.

Ved byudvikling bør frirumsarealer optimeres, så de bidrager til størst mulig naturkvalitet, lokal vandhåndtering og rekreativ værdi.

Billede: Visualisering af Ny Rosborg illustreret af Lytt Architecture

Overgangen mellem by og land

I overgangen mellem by og land trækker vi naturen ind i byen, øger den rekreative værdi og sikrer det gode møde mellem mennesker og natur. Således fremmes læring, sundhed og rekreative oplevelser – tæt på i hverdagen. Dermed fungerer de blågrønne kiler og strøg som forbindelser til naturen i det åbne land.

De blågrønne kiler og strøg skal sikre sammenbinding af eksisterende natur. Deres bredde tilgodeser naturens funktionalitet – som udgangspunkt prioriteres større sammenhængende forbindelser frem for flere små.

Hvor blågrønne kiler og strøg af nødvendighed må afskæres af byudvikling og infrastruktur, sikres den nødvendige passage for dyr, planter og mennesker.

Billede: Tirsbæk bakker. Foto: Mads Fjeldsø

Idekatalog

I kataloget beskrives en række potentielle blågrønne projekter og idéer, som har til formål at inspirere og skabe dialog og ejerskab i udviklingen af borgernes nærområder. Kataloget er ledsaget af topografiske kort, hvor vigtige blågrønne strøg er markeret. Strøgene er hovedårer for natur, vand og liv. Kortene er et vigtigt redskab til at identificere potentialerne for blågrønne forbindelser.

Billede: Overdrev. Foto: Mads Fjeldsø

Egtved

I Egtveds sydlige bydel forbindes en række store betydningsfulde landskabskarakterområder.

Øst for den sydlige del af byen løber Egtved Å i et dalstrøg, der strækker sig til åens kilder ved Holmskov og fortsætter mod sydøst til Bølling Bæks kilder mod syd. En smal ådal er dannet af Hejlskov Bæk, som løber fra Hejlskov Sø og møder Egtved Å fra syd. Vest for Egtved bliver dalstrøget omkring Egtved Å mere markant og kuperet.

Der er potentiale for at skabe rekreative forbindelser gennem dalstrøget fra Egtved By til de store naturområder i Egtved og Vejle Ådale.

Der er en oplagt mulighed for at forbinde Egtved Ås kilder ved Holmskov til Fulgsang Skov og Hejlskov Sø og derfra fortsætte til Egtved Å sydvest for byen. Ved at følge nye og gamle grønne og blå strukturer kan der skabes en rekreativ forbindelse syd om byen.

Billede: Egtved, Sødalen.

Give

Området omkring Give er et slettelandskab med middelstore til store landbrugsarealer, og særligt syd for byen går et sammenhængende strøg af småskove og plantager. I den østlige del ligger et mindre dalstrøg som tilløb til Bæksgård Bæk med et blågrønt opland fra moseområderne syd herfor. Moserne er drænet og lavbundsområder opdyrket, men med potentiale for at genskabe en blågrøn struktur.

Skov- og plantageområderne mod syd kan sammen med golfbanen udvikles til et sammenhængende rekreativt naturområde med grønne kiler ind mod den eksisterende by. Området kan forbindes helt over til Bæksgård Bæk. Vandlidende lavbundsområder mod sydøst kan give plads til fremtidens klimavand og regnvand fra potentielle byudviklingsområder.

Området har potentiale som et let tilgængeligt, rekreativt område med plads til stor biodiversitet og med et godt fundament for det gode bæredygtige liv i Give.

Billede: Give, Bæksgård Bæk

Børkop

Skærup Å har sit udspring ved Vinding og løber gennem dalen mod Børkop. Ådalen forbinder den grønne kile ved Mølholm med Børkop i øst, hvorfra den fortsætter til Rands Fjord. Skærup Ådal kan blive et væsentligt rekreativt forbindelsesstykke og knudepunkt mellem Vejle og Børkop.

Den nuværende blågrønne forbindelse, som Skærup Å udgør gennem Børkop by, har potentiale til yderligere udvikling vest for byen. Med en ny blågrøn forbindelse der strækker sig fra Brøndsted Mølle, passerer Kjeldbjerg og Børkop Skov samt følger afløbet fra Tusmose og Skærup Bæk. Derved dannes en sammenhængende forbindelse, der forbinder de forskellige naturområder. Forbindelsen kan fuldendes ved at følge Skærups Ås løb ind i Børkop fra Vest. Denne nye blågrønne forbindelse vil bidrage til at skabe en sammenhængende naturkorridor, der giver både biodiversiteten og oplevelsesværdien for lokalområdet.

Nord for Børkop findes en blågrøn struktur, der følger Hede Å forbi Brejning og ned mod Vejle Fjord, hvor der er kontakt til Munkebjergskovene ind mod Vejle.

Billede: Børkop, Peder Breths Parken.

Jelling

Jelling By ligger lige i det store vandskel, hvilket betyder, at vandet fra den østlige del af byen løber mod Vejle Fjord, mens vandet fra den vestlige del af byen skal den lange vej mod Vesterhavet.

Vest for byen ligger Fårup Plantage og Fårup Mose og udspringet til Kiddebæk. Monumentområdet kan forbindes med en blågrøn forbindelse fra nord langs det naturlige afvandingstracé forbi sportsområdet og campingplads til Kiddebæk. Her ligger regnvandshåndteringen allerede rekreativt ved Fårup Mose, hvorfra en mulig åbning af den rørlagte del af Kiddebæk ville kunne skabe helt nye rekreative muligheder.

Syd for Jelling ligger golfbanen, hvor en dyb slugt leder Skovdallund Mølle Bæk mod Grejs Å og vådområdet i ådalen. Her er allerede et udviklet stisystem, der leder op gennem Jelling skov og tilbage mod byen. Disse blågrønne forbindelser kunne udbygges yderligere med en forbindelse mod Haughus og byudviklingsområdet omkring. Mod nordøst bør der arbejdes for en blågrøn forbindelse langs jernbanen mod Hørup Bæk.

Billede: Jelling, Fårup Mose

Vejle By

Billede: Vejle, Skyttehusen. Foto: Mads Fjeldsø

Havnepladsen og forbindelsen til Havnegade og Østbyparken

Havnepladsen har potentiale til at blive et helt nyt blågrønt byrum i Vejle Midtby. Havnegade forbinder både visuelt og fysisk Vejle midtby til fjorden og vandet, med en akse der strækker sig helt oppe fra Kirketorvet og ned til kajkanten. Havnepladsen er med sin placering et knudepunkt mellem Nordkajen, Vejle Havn og Havnegade og er allerede i dag et mødested for beboere og besøgende i området, handlende i de nærliggende butikker og de omkringliggende virksomheder og industrier. Pladsen er en nøglebrik i Vejles sikringslinje mod stigende havvand og stormflod. Her kan der udvikles et helt nyt rekreativt byrum med opholdssteder og grønne arealer, hvor klimatilpasning og byudvikling går hånd i hånd. Pladsen har potentiale til at blive et knudepunkt i en forbindelse fra Østbyparken og Fjordbyen til midtbyen.

Den grønne ringsti

Den grønne ringsti er en betegnelse for en række stisystemer, der samlet forbinder Grejsdalen med Tirsbækområdet via boligområder, erhvervsområder og rekreative områder. I takt med at sammenhængen udbygges, udvikles det tilstødende arealer til natur, skov eller rekreation.

Vedelsgade

Vedelsgade besidder potentiale til at udvikle sig til en blågrøn korridor, der effektivt kan håndtere og lede regn- og skybrudsvand. Udgangspunktet er strækningen fra Abelones Plads i nord gennem byparken til Omløbsåen i syd. De områder, der omkranser Vedelsgade, er i dag alle udsat for oversvømmelse, især ved skybrud og i særdeleshed ved stor vandføring i Grejs Å. Målet er at skabe plads til vandet på en måde, der minimerer skader, og samtidig transformere gadeforløbet, så vandet bliver betragtet som en ressource.

Ved at integrere vandhåndtering direkte i terrænet kan vi opnå et fornyet og mere rekreativt miljø, som tilfører gaden en mere attraktiv og grøn karakter. Udover at styrke klimasikringen kan omdannelsen også bidrage til at fremme bylivet og den overordnede grønne mobilitet i Midtbyen. Trafikstrømmen i gaden bør redesignes med tanke på fremtiden, så den opleves som tryk og imødekomende for både cyklister og fodgængere. Yderligere skal transformationen medvirke til at opretholde fremkommeligheden på Vejfirikanten i Vejle Midtby, selv under ekstreme skybrudssituationer.

Billede: Fremtidsbillede af havnepladsen. Illustreret af COBE architects.

Forbindelse langs Sønderå og Vejle Å

Sønderåstien/Å-promenaden

Forbindelsen langs Sønderå har potentiale til at blive en ny blågrøn forbindelse, med cykel- og gangsti og mindre opholdssteder, kombineret med en klimasikring. Ved at stien forholder sig som en transportakse langs med åen, understreges forbindelsen mellem fjorden og ådalen. Foruden at være en fysisk og praktisk forbindelse kan stiforløbet blive et sted for sanselighed og plads til refleksion. Et sted, der kommunikerer omgivelsernes tilstedeværelse og forbindelsen mellem fjorden, åen, byen og naturen. Terrænregulering vil klimasikre det kommende stiforløb. Den nye vandkant vil bugte sig og bryde den eksisterende lige strækning. Det vil skabe nye mikroklimatiske forhold, hvilket vil højne biodiversiteten langs åen.

Omløbsåen

Omløbsåen har potentiale til at blive en ny blågrøn sammenhængende forbindelse i midtbyen. Åløbet skal gøres mere tilgængeligt for offentligheden, og det skal være muligt at færdes langs hele forløbet ved etablering af broer, boardwalks og mindre opholdssteder. Arbejdet med forbindelsen skal være kombineret med en klimasikring i området omkring Omløbsåen. I dag ender Bindeballestien uforløst ved Spinderihallerne. Her er der i stedet mulighed for at lave en direkte kontakt til vandet og åen. Ved at genetablere linjeføringen fra den gamle jernbane på tværs af Aagade opnås en vigtig kontakt til Omløbsåen og muligheden for at skabe et blågrønt åndehul i kvarteret.

Billede: Fremtidsbillede af Sønderåstien. Illustreret af Tredje Natur.

FORSLAG